

Základná škola, Bieloruská 1, Bratislava

Inovovaný školský vzdelávací program

ISCED 1

Učebné osnovy

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

pre 2. ročník ZŠ

Vypracované podľa: Inovovaného štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1 (Slovenský jazyk a literatúra - primárne vzdelávanie, vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia, Bratislava, 2015)

Časový rozsah výučby: 2. ročník: 9 hodín týždenne / 297 hodín ročne

(časová dotácia je navýšená o 1 disponibilnú hodinu na týždeň)

Vypracovala: Mgr. Monika Szimethová, PhD.

Inovované učebné osnovy predmetu slovenský jazyk a literatúra pre druhý ročník základných škôl vychádzajú predovšetkým z Inovovaného štátneho vzdelávacieho programu ISCED 1 (ďalej iŠkVP ISCED 1) a z platných Pedagogicko-organizačných pokynov (ďalej POP) platných pre školský rok 2016/2017. V neposlednom rade sú skoncipované s dôrazom na zásadu vekuprimeranosti žiakov a ich aktuálnu kognitívnu schopnosť a úroveň. Súčasnú kurikulárne dokumenty sa zameriavajú nielen na výkon a obsah učiva, ale dbajú na možnosti jednotlivých žiakov ako aj na rozvoj ich individuálnych učebných potrieb.

Uvedený dokument predstavuje ucelený pohľad na kognitívny rast žiakov, celistvosť učebných požiadaviek na žiakov. Učivo predmetu slovenský jazyk a literatúra pre druhý ročník ZŠ je štruktúrované do dvoch zložiek: *jazyková a slohová zložka, čítanie a literárna výchova*.

Vytvorené učebné osnovy (ďalej UO) pozostávajú z charakteristiky vyučovacieho predmetu a jeho cieľov, zo vzdelávacích štandardov, pedagogickej stratégie, zabezpečenia výučby pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami, učebné zdroje a hodnotenie predmetu.

Vo vzdelávacích štandardoch sa dôraz kladie prioritne na pojmy predstavujúce dominantný a kľúčový prvok obsahu učiva, ktoré má žiak v danom ročníku zvládnuť, osvojiť si ich, porozumieť im a byť schopný ich ďalej adekvátne využívať. V neposlednom rade sa obsah učiva zameriava na rozvoj porozumenia textu a následne rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov.

Charakteristika a ciele vyučovacieho predmetu

V primárnom vzdelávaní má pre žiaka osvojenie si spisovného jazyka významnú rolu. V súčasnosti, v našej spoločnosti, je postupné nadobúdanie kultúrnej gramotnosti pre žiaka jedinečné a má v jeho živote nezastupiteľné miesto. Adekvátne osvojenie si a dôkladné porozumenie slovenskému jazyku a literatúre v spisovnej podobe napomáha žiakovi v získavaní poznatkov z ostatných vzdelávacích oblastí ako aj pri používaní jazyka v každodennej komunikácii, pri vytváraní medziľudských vzťahov, či kreovaní vlastnej identity žiaka v rámci spoločnosti (prípadne komunity).

Učiteľ vo výchovno-vzdelávacom procese vychádza zo všeobecných didaktických princípov, z poznatkov primárnej pedagogiky, lingvistiky, vývinovej psychológie ako aj z didaktiky slovenského jazyka a literatúry. Pozornosť sa venuje princípom komplexnosti, dbá sa na rozvoj a prepojenie medzipredmetových vzťahov a medzizložkovú úroveň jazyka. Komunikačná kompetencia je považovaná za kľúčovú.

Aktuálne sa za celoeurópsky trend v rámci rozvoja kultúrnej gramotnosti v primárnom stupni vzdelávania považuje zvyšovanie jazykovej a čitateľskej gramotnosti žiakov. Na jednej strane sa zvyšuje e-gramotnosť žiakov, na druhej strane žiaci nedbajú na správnu jazykovú zložku písaného prejavu (spisovnú).

Dôležitú úlohu v primárnom stupni vzdelávania v oblasti vzdelávania spisovného jazyka zohráva podpora a rozvoj osobnosti žiaka. Od prvého ročníka sa vytvárajú základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvoj schopností, spôsobilostí, zručnosti a vzťah žiakov prioritne k vlastnej kultúre. V rámci vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sa od druhého ročníka ZŠ posilňuje výučba slovenského jazyka (1 disponibilná hodina týždenne). Dôkladné osvojenie spisovného jazyka má pre samotného žiaka aj pre spoločnosť veľký význam. Pre vytvorenie žiakovho širokospektrálneho vnímania rôznych krajín je dôležité oboznamovanie sa so zvyklosťami a správaním rôznorodých ľudí a životných situácií, ale taktiež aj vlastnej kultúry.

Učebný obsah slovenského jazyka a literatúry v rámci primárneho vzdelávania je koncipovaný spôsobom zachovania postupnosti v jednotlivých vzdelávacích štandardoch, vnútornej logickej štruktúre, v prehľadnosti a obsahovej nadväznosti ako aj veku primeranosti. Časový rozsah výučby v druhom ročníku je rozvrhnutý na 9 hodín týždenne, t.j. 297 hodín ročne.

Žiaci mladšieho školského veku nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa, ktoré tvoria východisko pre koncipovanie pedagogickej stratégie, pre výber vhodných vyučovacích metód a foriem vzdelávania. Prirodzenou stránkou žiakov v tomto veku je radosť z objavovania nového, pre nich doposiaľ nepoznaného.

Základným princípom vyučovania v primárnom stupni vzdelávania je podpora radosti žiakov z učenia sa, zvyšovanie vonkajšej i vnútornej motivácie žiakov pri učení sa, využívanie zvedavosti žiakov, rozvoj a podpora túžby skúmať, analyzovať, bádať, objavovať i osvojovať si nové poznatky a informácie, rozvíjať tvorivosť a flexibilitu, zodpovednosť, kooperatívnosť, empatiu, myslenie, posilňovať psychické funkcie, a mnoho ďalšieho. Dôležitým špecifikom je rešpektovanie individuality žiaka, jeho schopnosti a možnosti, stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík žiaka.

V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu v primárnom stupni vzdelávania sa dbá na zmyslové vnímanie žiakov, využívanie a prepájanie zmyslov aj pri osvojovaní si spisovného jazyka. V procese výučby sa využívajú názorno-činnostné prostriedky, podporuje sa efektívne vyučovanie spisovného jazyka, ktorý žiak využije pri výučbe poznatkov z viacerých vzdelávacích oblastí. Ďalšou didaktickou stratégiou pedagóga pri výučbe spisovného jazyka v druhom ročníku je aj využívanie aktivizujúcich metód.

Úlohou učiteľa je naučiť žiakov komplexne vnímať využívanie všetkých komunikačných zložiek slovenského jazyka (spisovného jazyka), ktorými sú rozprávanie, písanie, čítanie a počúvanie. *Cieľom* výučby slovenského jazyka a literatúry v primárnom stupni vzdelávania je, aby boli žiaci schopní adekvátne využívať spisovný jazyk v každodennom živote. Dôležité je neustále zvyšovať jazykovú a čitateľskú gramotnosť žiakov v každom ročníku.

Špecifickým cieľom v druhom ročníku je osvojenie si prvotných princípov jazykového systému. Žiaci sa oboznamujú s gramatickými a jazykovými pravidlami. Významným cieľom

je zdokonalit' sa v technike čítania a písania, a predovšetkým čítania s porozumením s dôrazom na vekovú primeranosť žiakov. Nemenej významným cieľom je samostatná tvorba textu.

Jednotlivé zložky slovenského jazyka a literatúry sa v druhom ročníku primárneho vzdelávania prioritne zameriavajú na:

- *jazykovú a slohovú zložku* - žiaci si osvojujú teoretické poznatky o jazykových pravidlách a systéme spisovného jazyka. Uplatňujú sa veku primerané jazykové pravidlá v písomnom prejave, pri odpise a prepise textu, pri jazykovej analýze textu. Dôraz sa kladie na rozvoj a zdokonalenie komunikačných kompetencií a na hovorenú reč.
- *čítanie a literárnu výchovu* - proces sa zameriava na zdokonaľovanie techniky čítania a čítania s porozumením, zapamätanie si určeného literárneho pojmu, vnímanie estetickkej stránky literárneho diela. S dôrazom na vekovú primeranosť žiakov sa realizuje obsahová analýza prečítaného alebo počutého textu, na primeranej úrovni žiaci čítajú s porozumením, sú schopní identifikovať informácie vyskytujúce sa v texte.

Výchovno-vzdelávací proces sa v druhom ročníku zameriava na systematický rozvoj komunikačných zručností žiakov a sústreďuje sa na štyri hlavné oblasti, ktorými sú rozprávanie, počúvanie, čítanie a písanie:

- *rozprávanie* - žiaci si majú zautomatizovať adekvátne používanie komunikačných konvencií, zdokonaľovať rozprávanie podľa predlohy ale aj samostatné rozprávanie. Verbálny prejav sa zdokonaľuje, žiaci nadobúdajú skúsenosti a zručnosti s prezentovaním vlastných prác a riešení rôznych úloh.
- *počúvanie* - žiaci si zdokonaľujú schopnosť počúvať druhého v rámci komunikácie; nadobúdajú skúsenosti s počúvaním spolužiakov pri prezentovaní vlastných prác a riešení rôznych úloh. Na základe počutého je žiak schopný reprodukovať počuté a nadobudnuté informácie. Zdokonaľovanie a dôsledné porozumenie zadaniu a inštrukcií učiteľa.
- *čítanie* - žiaci sa postupne zdokonaľujú v technike čítania textu a jeho následného porozumeniu. Žiak by mal byť schopný reprodukovať informácie uvedené v texte alebo na základe skoncipovanej otázky učiteľa, prípadne spolužiaka. Žiaci sa oboznamujú s literárnymi pojmi a snažia sa ich primeraným spôsobom vysvetliť. Nadobúdajú zručnosti uvedomovania si podobnosti textov s reálnym životom či nimi samotnými.
- *písanie* - v priebehu druhého ročníka sa žiaci zdokonaľujú v písaní správnych tvarov všetkých písmen (písaných aj tlačených), spojov jednotlivých písmen do slabík a slov. Postupne sa zvyšujú požiadavky učiteľa na písanie jednotlivých viet podľa pokynov a na samostatnú tvorbu textov.

Vzdelávací štandard

Jazyková a slohová zložka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ správne určovať hlásku a písmeno v daných slovách,✓ vymenovať počet písmen a hlások v slovách,✓ rozlišovať hlásky, ktoré sa zapisujú jedným písmenom od hlások, ktoré sa skladajú z dvoch písmen (dz, dž, ch),✓ správne vyslovovať hlásky v slovách,✓ napísať tlačené a písané písmená slovenskej abecedy,✓ vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí,✓ zoraďovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena,	<p>hláska a písmeno</p> <p>rozlíšenie pojmov hláska – písmeno</p> <p>odlišnosť písmen <i>ch</i>, <i>dz</i> a <i>dž</i> v hovorenej reči a v písanom prejave</p> <p>výslovnosť hlások a písmen v slovách</p> <p>abeceda</p>
<ul style="list-style-type: none">✓ správne vyslovovať a písať hlásky s rozlišovacími znamienkami: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky,✓ rozlíšiť a správne použiť slová, kde rozlišovacie znamienko mení význam slov (koza - koža...),✓ správne dopĺňať chýbajúce rozlišovacie znamienka do slov,✓ opravovať text s nesprávne uvedenými rozlišovacími znamienkami,	<p>rozlišovacie znamienka:</p> <p>dĺžeň, mäkčeň, vokáň a dve bodky</p> <p>rozlišovacie znamienka v grafickom prejave a ich funkcia (zmena významu slova)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ samostatne vymenovať samohlásky krátke a dlhé, ✓ samostatne vymenovať spoluhlásky: mäkké, tvrdé, obojaké, ✓ samostatne vymenovať dvojhlásky, ✓ v texte rozlíšiť samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky, 	<p>samohlásky: krátke a dlhé</p> <p>spoluhlásky: mäkké, tvrdé a obojaké</p> <p>dvojhlásky</p> <p>rozlíšenie hlások na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozdeliť samohlásky na dve skupiny, ✓ správne vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, ✓ uplatniť pravopis slov so samohláskou ä, ✓ rozlíšiť význam slov, kde kvantita samohlásky mení význam slova napr. (latka – látka, sud - súd), 	<p>samohlásky: krátke a dlhé</p> <p>samohláska ä a jej pravopis</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne vyslovovať a písať dvojhlásky: ia, ie, iu, ô, ✓ správne prepisovať slabiky ja–já, je, ju–jú na začiatku a na konci slova, ✓ zdôvodňovať pravopis v slovách s dvojhláskami: ia, ie, iu, ô, 	<p>dvojhlásky: <i>ia, ie, iu, ô</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať v slovách mäkké spoluhlásky č, dž, š, ž, c, dz, j d', t', ñ, l' a samostatne ich vymenovať, ✓ uplatniť pravopis i/i po mäkkých spoluhláskach, ✓ správne vyslovovať mäkké spoluhlásky aj v menej známych slovách, v nových slovných spojeniach a poznať ich významovú stránku, 	<p>mäkké spoluhlásky</p> <p>pravopis <i>i/i</i> po mäkkých spoluhláskach a <i>y/y'</i> v koreni domácich slov</p> <p>výslovnosť mäkkých spoluhlások <i>č, dž, ž, š, c, dz, j d', t', ñ, l'</i></p> <p>výslovnosť a pravopis spoluhlások <i>d', t', ñ, l'</i> pred samohláskami <i>i, e</i> a pred dvojhláskami <i>ia, ie, iu</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať v slovách tvrdé spoluhlásky h, ch, k, g, d, t n, l, ✓ rozlišovať tvrdé spoluhlásky v texte po sluchovej aj zrakovej stránke, ✓ uplatniť pravopis y/ý po tvrdých spoluhláskach, ✓ uplatniť pravopis i/í po tvrdých spoluhláskach v cudzích slovách (kino, kimono...) a v zvukomalebných slovách (kikirik, chi-chi...), ✓ uplatniť pravopis a výslovnosť slov s tvrdou spoluhláskou l, po ktorej sa píše y (lyko, mlyn, plyn, lysá, lyžica...), 	<p>tvrdé spoluhlásky</p> <p>výskyt <i>i/í</i> po tvrdých spoluhláskach v cudzích a zvukomalebných slovách</p> <p>výslovnosť a pravopis spoluhlások <i>d, t, n, l</i> v porovnaní s výslovnosťou a pravopisom spoluhlások <i>d', t', ň, l'</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznávať krátke a dlhé slabiky, ✓ správne spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík, ✓ správne spájať spoluhlásky a dvojhlásky do slabík, ✓ rozdeľovať slová na slabiky, ✓ rozdeľovať slová na jednoslabičné a viacslabičné, ✓ správne rozdeľovať slová na konci riadku, ✓ rozoznávať kvantitu slabík, ✓ rozdeľovať slová s dvojhláskami na slabiky, 	<p>slabika</p> <p>kvantita slabík</p> <p>spájanie hlások do slabík</p> <p>slabičnosť slov</p> <p>rozdeľovanie slov na konci riadka</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ tvoriť gramaticky správne vety, ✓ poznať druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie), ✓ správne používať za vetami interpunkčné znamienka: bodku, otáznik, výkričník, ✓ uplatňovať melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede, ✓ rozlišovať neúplnú vetu v texte, 	<p>jednoduchá veta</p> <p>druhy viet</p> <p>interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník) na konci vety</p> <p>neúplná veta</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zablahoželať ústne aj písomne, ✓ používať tykanie a vykanie v závislosti od danej situácie, ✓ napísať správne adresu svojho bydliska, ✓ napísať jednoduchý (súkromný) list, ✓ sformulovať blahoželanie ústne, písomne, ✓ napísať blahoželanie na pohľadnicu, 	<p>ústne a písomné blahoželanie</p> <p>tykanie – vykanie</p> <p>adresa bydliska</p> <p>súkromný list</p> <p>blahoželanie (ústne, písomne)</p> <p>pohľadnica</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ porozprávať vlastný zážitok, ✓ porozprávať obsah z prečítaného textu, ✓ porozprávať príbeh podľa série obrázkov, ✓ porozprávať dej konkrétneho alebo vymysleného príbehu, ✓ vytvoriť nadpis k príbehu, ✓ opísať predmet podľa jeho najvýraznejších (osobitých) znakov, ✓ opísať ilustráciu pomocou vlastnej slovnej zásoby. 	<p>rozprávanie (ústne)</p> <p>opis predmetu, ilustrácie</p>

Čítanie a literárna výchova

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ porozumieť, že text má určitý komunikačný zámer (oznámiť niečo, poučiť niekoho, prípadne pobaviť),✓ uplatňovať správnu techniku čítania pri čítaní akéhokoľvek textu,✓ čítať plynulo súvislý text, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť,✓ prečítať text na primeranej úrovni, pričom uplatňuje vhodnú moduláciu hlasu, suprasegmentálne javy (melódia vety, slovný prízvuk, dôraz, pauza, rytmus, intenzita hlasu),✓ čítať text s porozumením,✓ reprodukovat' informácie podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte	text

<p>uvedené priamo,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porozumieť informáciám, podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené nepriamo, ✓ vyjadriť vlastný názor na prečítaný text, ✓ rozlíšiť báseň od iných literárnych útvarov, ✓ identifikovať veršované a neveršované literárne útvary, ✓ identifikovať v básni strofu, ✓ identifikovať v básni rým, verš, ✓ zarecitovať báseň (básne) podľa vlastného výberu, ✓ identifikovať nadpis v texte, ✓ tvoriť nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým), 	<p>báseň, strofa, rým, verš</p> <p>nadpis</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhľadávať v textoch mená autorov detskej literatúry, ✓ poznať mená najznámejších autorov detskej literatúry, ✓ orientovať sa v knižnici, ✓ čítať knihy od známych slovenských aj zahraničných autorov detskej literatúry, ✓ povedať obsah prečítanej knihy, ✓ vymenovať postavy z prečítanej knihy, ✓ poznať mená detských ilustrátorov, ✓ nakresliť ilustráciu k prečítanej knihe, 	<p>autor, spisovateľ, spisovateľka</p> <p>kniha, knižnica, čitateľ</p> <p>ilustrácia, ilustrátor</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ recitovať krátke útvary ľudovej slovesnosti, 	<p>krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ odlíšiť krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti od iných literárnych útvarov (napr. rozprávok), ✓ zaspievať ľudovú pieseň podľa vlastného výberu, 	<p>ľudové riekanky, vyčítanky, piesne</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem ľudová rozprávka, ✓ plynulo prečítať text ľudovej rozprávky, ✓ uplatniť pri čítaní správne dýchanie, artikuláciu a dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ identifikovať postavy v rozprávke, ✓ porozprávať dej rozprávky, ✓ povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky, ✓ vymenovať názvy niektorých rozprávkových kníh, 	<p>ľudová rozprávka (obsah, dej, postavy)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem bábkové divadlo, ✓ vysvetliť, čo je bábka, kto je bábkoherec, bábkar, ✓ zhotoviť jednoduchú bábku (z papiera, látky), ✓ zahrať bábkovú hru so spolužiakmi, 	<p>bábkové divadlo, bábkoherec, bábkar</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem zdobnenina, ✓ vyhľadať zdobneninu v texte, ✓ vytvoriť krátky literárny text so zdobneninami, 	<p>zdobnenina</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novín a detských časopisov, ✓ povedať stručný obsah prečítaného textu, ✓ poznať názvy známych detských časopisov, 	<p>noviny</p> <p>detské časopisy</p>

Obsah vzdelávacieho predmetu sa *navyšuje* o 1 disponibilnú hodinu týždenne prioritne z dôvodu rozvoja čitateľskej gramotnosti žiakov druhého ročníka primárneho vzdelávania. Je potrebné rozvíjať poznávacie funkcie žiaka, ktoré mu uľahčia poznávanie a učenie sa.

✓ zdokonaľovať techniky čítania - plynulo a s porozumením prečítať text,	text
✓ práca s rôznymi druhmi textu,	
✓ vyhľadať potrebné informácie a spracovať ich do podoby prezentácie (primerané veku a možnostiam žiaka),	
✓ tvoriť jednoduché otázky na základe prečítaného textu,	otázky
✓ orientovať sa v detskom časopise, byť schopný vekuprimeraným spôsobom sa podieľať na tvorbe časopisu	časopis
✓ povedať rozdiel medzi knihou a časopisom,	
✓ orientovať sa v knižnici (triednej, školskej, mestskej, domácej...)	knižnica

Vzťah ku vzdelávacím oblastiam a prierezovým témam

V rámci výučby tém vo vzdelávacích oblastiach sa podporuje rozvoj kultúrnej gramotnosti, jazykovej aj čitateľskej. Pre žiaka druhého ročníka je nevyhnutné sa naučiť, osvojiť si a zautomatizovať efektívne techniky čítania, vďaka ktorým bude môcť dôkladnejšie porozumieť čítanému textu a následne s ním pracovať.

Pedagogické stratégie

Rozvoj komunikačných kompetencií a stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti

Rozvoj čitateľskej gramotnosti úzko súvisí s rozvojom metakognície žiaka. V procese je vhodné využívať adekvátne stratégie učenia, ktorými si žiak osvojí spôsob monitorovania vlastného myslenia, získa rôzne stratégie učenia sa a nadobudne zručnosť čítania s porozumením. Taktiež je nevyhnutné, aby sa žiaci postupne naučili správne klásť otázky učiteľovi a ostatným spolužiakom.

Úlohou učiteľa je rozvíjať u žiaka schopnosť porozumieť písanému textu rôznymi spôsobmi. Odporúčame využiť nasledovné etapy práce s textom (ako uvádza Gavora, 2003): metakognitívne procesy pred čítaním textu, metakognitívne procesy v priebehu čítania textu, metakognitívne procesy po prečítaní textu. Cieľom je, aby bol žiak samostatný pri čítaní a učení sa a taktiež schopný stať sa čitateľom v pravom zmysle slova.

V primárnom vzdelávaní sa odporúčajú využívať rôzne metódy a techniky čítania s porozumením, medzi ktoré patria napríklad: V - ChV - D, Postup 3 - 2 - 1, Postup 5 - 4 - 3 - 2 - 1, Štruktúrované čítanie, Metóda EUR, Prezeraj - pýtaj sa - prečítaj - odpovedz - zopakuj,...

Na zisťovanie porozumenia textu je možné využiť rôzne metódy. Pri práci so žiakmi primárneho vzdelávania sú vhodné nasledovné stratégie: Text s pomiešanými vetami, G-test, Metóda verifikácie viet,...

Vo výučbe slovenského jazyka a literatúry sa v druhom ročníku využívajú metódy a formy vyučovania, ktoré si volí a zodpovedá za ich priebeh pedagogický zamestnanec. Pre rozvoj komunikačnej a čitateľskej kompetencie sú vhodné predovšetkým didaktické hry, situačné a inscenačné metódy, dramatizácia, rolové čítanie, kreatívne úlohy, interaktívne cvičenia, motivačné obrázky, prezentácia projektov, portfólio žiackych prác, brainstorming, riadený rozhovor, slovné, názorné, praktické diskusné, samostatná a skupinová práca, kooperatívne vyučovanie, problémové vyučovanie, práca vo dvojiciach, práca s obrázkovým materiálom, vyhľadávanie materiálov a údajov, návšteva divadelných predstavení, knižnice, rôznych súťaží,..... Vo vzdelávacom procese sa využívajú medzipredmetové vzťahy v jednotlivých vzdelávacích predmetoch (matematika, anglický jazyk, výtvarná výchova, hudobná výchova, prvouka,...) a prierezové témy (ENV, OSR, TPPZ, MEV, MUV, RVTEK, finančná gramotnosť a globálny rozvoj vzdelávania).

Vhodne zvolené metódy a organizačné formy vytvárajú príjemnú atmosféru v triede, kedy sa žiaci učia bez pocitu strachu, bez stresu, bez pocitu neúspechu. Učiteľ sa snaží na podporu

čitateľskej gramotnosti využiť vnútornú motiváciu žiaka a podporovať jeho prirodzenú zvedavosť a chuť objavovať a učiť sa, čítať a porozumieť textu. Jednotlivé metódy a formy vyučovania si v konečnom dôsledku koncipuje učiteľ vo vzťahu k preberanej téme a konkrétnym žiakom. Pedagóg v priebehu vyučovacej hodiny strieda jednotlivé aktivity, metódy a formy. Pomocou čítania a rozprávania príbehov sa u žiakov vzbudzuje pozitívny vzťah ku knihám, prirodzene rozvíja ich slovná zásoba.

Voľbu vhodnej metódy a techniky vyberá učiteľ a súvisí s aktuálnym vývinom žiakov, ich kognitívnou úrovňou a ďalšími individuálnymi vzdelávacími potrebami. Žiak si ich na základe častého využívania vo výchovno-vzdelávacom procese zautomatizuje a neskôr dostatočne osvojí. Týmto spôsobom umožňuje žiakom porozumieť textu a tým sledovať aj svoj spôsob učenia sa.

Cieľom rozvoja a záujmu o čitateľskej gramotnosti je podnietiť žiakov k vytvoreniu vlastnej knižnice (doma, v triede,...), vytvoreniu pozitívneho vzťahu k procesu čítania a v konečnom dôsledku dospieť k veku primeranému čítaniu textu s porozumením.

Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami

Výučba žiakov so špeciálnymi vzdelávacími potrebami prebieha v bežných triedach, kedy sú takýto žiaci do tried začleňovaní. Pedagóg pre nich vytvára optimálne podmienky prispôbené ich špeciálnym potrebám, ktoré sú konzultované špeciálnym pedagogickým a výchovným poradcom.

Žiaci s poruchami učenia sa

Pedagóg pri žiakoch s poruchami učenia sa pristupuje individuálne, začlenení sú do bežných tried. Pri postupe výchovno-vzdelávacieho procesu škola spolupracuje s CPPPaP. Pri odbúrání nesprávneho čítania žiakov sa na škole využíva metodika čítania SFUMATO, ktorá je výborná pre elimináciu zdvojeného čítania. Napomáha žiakom naučiť sa čítanie splývavou metódou individuálnym tempom pre samotného žiaka a následne dôkladnejšie čítanie textu s porozumením.

Žiaci s nadaním

Pedagóg k žiakom s nadaním pristupuje individuálne, začlenení sú do bežných tried. Pri postupe výchovno - vzdelávacieho procesu škola spolupracuje s CPPPaP.

Žiaci so sociálne znevýhodneného prostredia

Pri výchovno-vzdelávacom procese škola intenzívne spolupracuje s rodinou, s CPPPaP. Škola je v kontakte a s pracovníkmi Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny. Úlohou pedagóga je sledovať podmienky, zmeny a správanie žiaka v rodine. Príprava na vyučovanie sa realizuje

v školskom prostredí, pre žiaka je vytvorený priestor v rámci krúžkových činností, mimoškolských činností.

Učebné zdroje

Učebnými zdrojmi na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov spisovného jazyka (slovenského jazyka a literatúry) v druhom ročníku sa využijú: Učebnica Slovenský jazyk pre 2. ročník základných škôl (Zuzana Hirschnerová), učebnica Čítanka pre 2. ročník ZŠ, pracovné listy vypracované vyučujúcimi zamerané na čítanie s porozumením, časopisy, letáky, mapy, noviny, etikety a obaly tovarov, nástenné obrazy, CD nosiče, DVD, interaktívne programy a úlohy pre žiakov (napr. projekty), nástenky, pravidlá slovenského pravopisu, slovník cudzích slov, iné slovníky, fotografie, ilustrácie, ďalšie odborné publikácie k daným témam učiva, encyklopédie, webové stránky, detské knihy, školská knižnica, materiálno-technické a didaktické prostriedky, ktoré má škola k dispozícii,... Pre pedagóga sú ďalšími učebnými zdrojmi odborná literatúra, odborné časopisy, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a pod.

Škola je zapojená do projektu Moja prvá škola, kedy si žiaci aj elektronickým spôsobom rozvíjajú komunikačné zručnosti a schopnosť porozumieť hovorenému aj písanému textu. Úlohy sú koncipované ako podporný materiál slúžiaci pre overenie si osvojených poznatkov a schopnosti ich ďalej využívať.

Hodnotenie predmetu

Prospech žiaka sa od prvého ročníka klasifikuje známku. V počiatočnej fáze má hodnotenie funkciu motivačnú a formatívnu. Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné aj celkové hodnotenie:

- priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov žiaka na hodinách slovenského jazyka a literatúry. Majú predovšetkým motivačný charakter.
- celkové hodnotenie sa uskutočňuje na konci prvého a druhého polroka v školskom roku, kedy je potrebné čo najobjektívnejšie zhodnotiť vedomostnú úroveň žiaka, aj úroveň jeho zručností a návykov.

Pedagóg hodnotí: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písaný prejav. Formy hodnotenia učiteľom majú charakter ústny alebo písomný. Taktiež je možné uskutočniť hodnotenie spolužiakmi a sebahodnotenie. Všetky formy hodnotenia musia spĺňať princíp veku primeranosti.

Hodnotenie žiakov vymedzujú Metodické pokyny č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ s účinnosťou 1. mája 2011.

Kritériá kontroly a hodnotenia diktátov

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 2. ročníku:

počet: 10

zameranie:

1. Opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ
2. Hláska a písmeno (ch, dz, dž)
3. Samohláska ä
4. Dvojhlásky
5. Tvrdé spoluhlásky
6. Opakovanie učiva za 1. polrok
7. Mäkké spoluhlásky
8. Slabiky di, ti, ni, li, de, te, ne, le
9. Vety
10. Opakovanie učiva z 2. ročníka

Stupnica hodnotenia kontrolných diktátov:

- 0 – 1 chyba = 1
- 2 – 4 chyby = 2
- 5 – 7 chýb = 3
- 8 – 10 chýb = 4
- 11 a viac chýb = 5

Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za jednu chybu, napríklad ríchly chlapec mal ríchly krok – (1 chyba).

Rozsah kontrolných diktátov v druhom ročníku je 20 – 30 plnovýznamových slov. Navrhovaný rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu.

Použitá literatúra:

GAVORÁ, P. Metódy na zisťovanie porozumenia textu. In Slovenský jazyk a literatúra v škole. ISSN 1335-2040, 2002/2003, roč. 49, č. 9-10, s. 277